

A GAZDASÁGI SZAKTANÍTÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Tavasza

A természet örök törvényei szerint meg kellett érkeznie a hosszú, kínos, ezer gondtól kísért, kételyekkel és remegésekkel teli zord tél után megkésve is valahol elveszítve azokat a duzzadó reményeket, melyekkel máskor érkezni szokott s melyekkel a megsanyargatott ember mély lélekzetet véve, tágult szemmel tekintett az első nap sugarak fényözönén át a közeli jövőbe, kémelve annak rejlett, ködös vonalait, igyekezve abból kihámozni a jót, a rosszat, de inkább a jót, mert a könyörtelen élet folyamatos küzdelmeihez csak így telíthette új erővel az elernyedte izmokat, csak a jó reményében feszülhetett az áldást hozó verejtékes munkához, melynek harmatcseppjei termékenyítik meg a kincseket rejtő magyarrögöket.

Az idei tavasz fénykévei nem bírják úgy áttörni a mostoha tél visszahagyott ködeit, hogy a kutató szellem megtalálja az áhitott nyugvópontokat és kénytelen a képzelet sasröptével emelkedni azok fölé, hogy keserű kétségeit onnan igyekezzék enyhíteni.

A magyar horizont azonba vigasztalan képet tár elé!

A korán beköszöntött elő-téltől elcsigázott őszi vetések gyengén kerültek a szokatlanul hosszú, vastag hótakaró alá, aminek eltakarodása után a látható részeken elvetelt

barázdák szomorkodnak; beláthatatlan téreken pedig tengerszerűen hullámzik a retentő erejű ár, melynek felületén apró, de sokat, sokszor mindent jelentő értékek hirdetik egy-egy kisvilág, egy-egy tanyai gazdafamilia katasztrófáját; a másfélhónapos tavaszkesés bizonytalanná teszi az üres barázdák megtermékenyítését, de a változó mélységű ár-és talajvizek elhúzódása a magágyvetést is láthatatlan lehetőségekre szorítja; a minden évben áhitva várt mezőnyilás idei nagyarányú késése eloszthatatlan gonddal nyomja az állattartó gazdát, mert a jó gondoskodás, beosztás és takarékoság mellett kiürült a legdúsabb szérű is, az istállózott állat ideig-óráig még tengetheti életét a hulladék, értéketlen takarmányokon, de erejét veszítve, lesóványodva kerül ki onnan kiszámíthatatlan munkaképesség és értékcsökkenéssel; konyhakert, szőlő, gyümölcsös ezerágú munkát vár reménytelenül és megközelíthetetlenül, pedig már elhangzott a husvétii örömet jelentő Alleluja is.

A magyar gazda — bár fátyolos szemmel, de — törhetetlen energiatudattal, az életviharokban edzetten tekint az idej rendkívüli tavasz súlyos adottságai elé és — mint verejtékes életében annyiszor — új reményekkel, elpusztíthatatlan élniakarással, erős kézzel kezd egy új tavasz építéséhez.

—p.

Iskoláink a kiállításon

Főhatóságunk rendelkezése és hathatós támogatása folytán az 1940. évi mezőgazdasági kiállítás- és vásáron ismét megjelent a soron lévő kijelölt kilenc iskola, hogy bemutassa a fejlődés, haladás és alkotóképesség lehetőségeit, melyeket a szerény keretek között mozgó iskoláink csak megfeszített energiakifejtéssel tudnak elérni, küzdve egyrészt az anyagiakkal, másrészt a sokoldalú elfoglaltság következtében előálló munkaerőhiánnyal, de igen gyakran a kívülálló helyi indolencia, sőt rosszindulat gátlásaival.

Az első kellemes inpressziót kelti csarnokunk külső képe az új portáléval, aminek megépítésével eltűnt a régi és kezdő stádiumot jelentő szegénység, ami sohasem volt párhuzamban a csarnok belső tartalmával, a látogatottság mérvével és azzal az elismeréssel, amivel évről-évre növekedően adózott a közönség. Hálás köszönet főhatóságunknak ezúton is a megnyilvánult bőkezű támogatásért.

A kiállítást rendező iskolák összeségükben is derekas munkát végeztek változatos, színes, harmonikus csoportjaikkal, de külön-külön is megszolgálták az elismerés hangját, az ötletesség, a szorgalom, a hozzáértés és szakszerűség határozott megnyilvánulásával.

1. **Nyirbátor** népművészeti motívumokkal díszített felső leányruhái és díszkézimunkái már a belépéskor élénk figyelmet keltenek és háziipari készítményeivel együtt az iskolai munka intenzitásáról tesz tanúságot. Burgonyatermelési kísérleteinek eredményei, a kiállított gyümölcs, magvak és párlatok, valamint pincekezelési bemutatója a kertgazdálkodás fejlettségét mutatta.

2. **Derecske** magmintákkal, konyhakerti terményekkel, hibátlanul telettetett gyümölcscsel, tengeri- és burgonyakísérleti beszámolóval, háziipari és konzervkollekcióval alkotott változatos csoportot, de különösen kiemelkedett a világhíres bihari szürhimzés gyönyörű motívumaiból összeállított gyűjteményével élénken dokumentálva az iskola helyi vonatkozásainak célirányosan fejlesztő munkásságát. Igen tanulságos volt a növényvédelem szolgáltatásban álló permetező anyagok keverési és alkalmazási szabályait kidomborító ötletes szemléltető összeállítás.

3. **Szeged-Felsőközpont** művészi képekben mutatta be az egész iskola terepét és működését.

Borai, befőttjei, aszalványai, a homokon termelhető pillangós virágú takarmánynövények magvai, kézimunkái, méhészeti csoportja sokoldalú munkásságról tanúskodtak.

4. **Szekszárd** nagyértékű és tömegű kitűntetéseit mutatta be ezen a kiállításon, amit közismerten kitűnő szarvasmarhaállományával évek hosszú során ért el. Igen tetszetős formában mutatta be egy kigazda borkészítő felszerelésének mintaszerűségét, valamint a tormatermelés folyamatát. Közérdeklődést keltett csecsemőápolási felszerelése és fehérnemű-miniatürjei. Borai, befőttjei, konzervjei, újszerű termésgrafikonja és a változatos baromfitakarmányozás szemléltetése színesítették a csoportot.

5. **Makó** az utolérhetetlen hagymatermelésének folyamatát dolgozta fel a legapróbb részletekig kicsinyített terepasztalrészek apró figurákkal könnyen szemlélhetően, de feltűnést keltett „Rimóczi” és „Mármarosi varottas” gyönyörű díszmunkáival, befőttjeivel és zöldségkonzerváival is. Bemutatta egy kigazda istállójában a takarékos takarmányozás lehetőségét.

6. **Dévaványa** az eredményes és kisbirtokos részére is lehetséges szikjavítást mutatta be könnyen áttekinthető formában. Háztartási csoportja sok szemlélőt vonzott, kézimunkáinak változatossága nagyarányú munkásságra enged következtetni.

7. **Köröstarcsa.** Igen figyelemreméltó, komoly munkát végzett e két szaktanerős iskola kiállítási csoportjának összeállítása körül, amiből kitűnt sokoldalú, törekvő és jó reményekre jogosító munkássága.

Szép szemléletet nyújtott szőlőtőkealakítási sorozata és az okszerű talajkihasználást biztosító vetésforgó mintája, valamint a vizenyős területek meliorációs munkálatait feltűntető terepasztala.

Kiemelkedő részletet alkotott „Hunnia” csipkegyűjteménye, ami a lakosság kézügyessége és izlése folytán kialakulóban levő köröstarcsai csipke jövőjére enged következtetni, ami rövid idő alatt a halasi csipke szintjét érheti el.

8. **Nádudvar** egészséges, átteleltetett konyhakerti terményei, gyümölcsei tetszetős elrendezéssel, kifogástalan befőttjei, tésztaí, háziipari készítményei, dús kézimunka csoportja, maggyűjteménye általános tetszést aratott.

9. **Kiskunfélegyháza** a középrész egyik falán természetben mutatta be a fafejlődés folyamatát a magvetéstől a koronába eresztett és kiültetésre alkalmas csemetéig 26-os sorozatban, megfelelő magyarázatokkal ellátva. 42 féle fanemet készített ki alkotórészekre szedve üvegkazettákban. A jobb oldalon beszámolt 6 éves gabonanemesítő munkásságáról, 195 cm buza, 24 cm. rozs és 70 cm. őszi zabkalászosokkal, majd 8 féle mezőgazdasági termény gyári feldolgozását szemléltette. A vészkijárat előtt külön állványon helyezte el változatos kézimunka csoportját.

A bírálóbizottság az O. M. G. E. részéről
I. helyre **Szekszárdot**,
II. helyre **Derecskét**,
III. helyre **Kiskunfélegyházát** sorozta, míg a vándorserleget **Makó** kapta.

Hajdúszoboszló III./a díjat nyert kiállított kanca csikójával.

Baromfiakkal **Csongrád**, **Köröstarcsa** és **Szekszárd** szerepeltek, minden általuk kiállított baromfi díjat nyert.

Az idei kiállítás úgy az anyagmegválasztás, mint elrendezés szempontjából a kívánatos haladást mutatta.

—p.

Legszebb magyar kézimunkák

Előző számunkban megjelent „Sárközi népművészet” c. értékes és szép cikk folytatásaként ismertetem röviden a többi jellegzetes népművészeti kézimunkánkat.

1. Rajzban és formában igen művészi szépségű a kalotaszegi írásos vagy zsinór-varrás. Kalotaszeg község színmagyar lakóit a jó Isten bámulatos kezűgyességgel áldotta meg. Több-féle munka is elterjedt itt, de közülük a legeredetibb és legváltozatosabb az írásos varrottas. Ezen munka írásos elnevezése onnan származik, hogy az író asszonyok koromba mártott lúdtollal írták elő, vagyis rajzolták a mintát a vászonra. Az író asszonyok különös tehetséggel rendelkeztek, mert minden vázlat, beosztás nélkül rajzolták a vászonra a mintát. A széles zsinórszerű varrást egyetlen vonallal jelölték csak meg. A zsinórvarrás elnevezése az öltés zsinórszerű hatására vonatkozik. Ezt az öltést egyedül Kalotaszegen ismerték régen.

Írásossal díszítették az asszonyok, lányok az ingvállukat, lepedővégeket, abroszokat. A himzést mindig a szép bodorvászorra készítették. A bodorvászor kenderből készül. Fonás közben túlsodorják, ezért mosáskor összeugrik és krepp szerű. Az írásost mindig egy színnel varták, leggyakrabban pirossal és kézzel. Ritkább a fekete és a fehér, melyet mindig fehérítetlen vászonra készítettek. Az írásos motívumait majdnem kizárólag a növényvilágból vette a nép. Leggyakoribb a virág és a levél forma. A motívumok elnevezése is erre mutat, így pl: majoranna, mákfej, tulipán, körte s még sok hasonló. Az írásos mintái rendszerint igen sűrűek, csak közlelről vehetjük ki művészi rajzú motívumait.

Mi is alkalmazhatjuk lakásunkban sokféle módon az írásost. Diszítethetjük vele a függönyt, asztalterítőt, ágyterítőt, díványpárnát, sőt még nyári ruháinkat is. Munkánkhoz bodorvászor helyett egyszerű házivásznat használhatunk, himzésre pedig vastag himzőfonalat. Igen szép a fekete vagy fehérrel varrt munka, mert csipkeszerű hatása van.

2. Másik, már eléggé ismert és szeretett néphimzésünk a buzsáki. A himzés a Somogy vm.-i Buzsák községtől kapta nevét. Itt és a környező pár faluban foglalkoztak csak vele. A párnavegeket és női ingvállakat díszítették ezzel a gyönyörű munkával. Durva szövésű házivásznorra hímezték a buzsákiak eleinte pamut, kesőbb gyári gyapjú fonállal. A legrégebb buzsáki himzéseken csak két színt találunk, a pirossat és kéket. Később csatlakozott ezekhez kevés zöld és sárga, Ezáltal élénkebbé, színpompásabbá vált a himzés.

A buzsáki himzés mintája, mely igen változatos és gazdag, rendszerint keskenyebb és szélesebb csíkokból áll. A fő díszítő elemek pedig a kerek rózsza, stilizált levél alak és a csigavonal, adják meg a minta gerincét. Ezekhez kiegészítésként illeszkednek az apró elemek. Nemcsak színben, formában, hanem öltésben is igen változatos ezen himzés. Használják benne a lapos öltést, ezzel töltik ki a nagyobb formákat. Gyakori a láncöltés, ezzel a csigavonalat varrják. Használatos a jellegzetes buzsáki öltés melyet leginkább egyenes vonalak kivarrására használnak, de alkalmaznak itt ott a minták között is. Ez a legeredetibb öltése a himzésnek, ezt sehol más munkán nem találjuk meg, ez is speciális és csak magyar eleme a népművészetnek.

Igen barátságos egy-egy tarka buzsáki párna vagy terítő, amit minden iskolás lány is el tud könnyen készíteni. Nyers vászon alapra dolgoztatunk piros, kék, vagy sárga és zöld himzőpamuttal.

3. Másik igen könnyen megtanulható egyszerű öltésű népies munka a szálánvarrott. Erdélyben a székelyek készítik így himzéseiteket. Mint a legtöbb népies kézimunkának, az anyaga ennek is a házivászon. A székely asszonyok magukszötték és varták ki a lepedőiket, párnáikat, rendszerint egy színnel. Legkedveltebb színeik a kék, piros és fekete volt. Az öltés hasonló a kereszt-szemhez, de hatása szebb. Több sor együtt bordázott felületet mutat. A szálánvarrott mintái rendszerint igen tömöttek. Kedvelt elemei a makk, csillag, virág és levél formák.

Ha szálánvarrottat akarunk készíteni, a háziszöttés helyett torlónia nevű, egyenletes szálú lenvásznat használjunk, ezen könnyebb dolgozni. A kivarráshoz pedig vastag himzőfonalat vegyünk.

4. A matyó himzés hazája Mezőkövesd. Felejthetetlen látvány a matyó asszonyok és férfiak felvonulása a színpompás, gazdagon himzett ruháikban. Ez a művészet nem régi eredetű, kb. 80 éve díszítik vele ruháikat a matyók. A legrégebb matyó himzések egy színűek voltak. Vászon alapon piros mosó fonállal készültek. Később belekerült a kék és fekete is. Házi fehérneműiket, lepedővéget, párnahéjat, törülközőt himeztek így. Lassan mind több és több színt használtak és gyapjú fonállal is kezdtek dolgozni. Himzett klott kötényük már tarka színek igen sok változatát mutatja. Legrégibb kötényeiket szűcs selyemmel himezték. Ez erősen sodrott fonál, amit a matyó asszonyok ketté szedtek s így a szál göndör lett.

Nem csak színben, hanem motívumvilágban is rendkívül változatos a himzés. Egy matyó kötényen megtaláljuk a rózsát, szegfűt, gyöngyvirágot, tulipánt, pipacsot, buzavirágot, kalászt változatos levélformák között. Mezőkövesden nem ért mindenki a minták rajzolásához, de vannak gazdag képzelettel bíró asszonyok, akik pénzért vagy szivességből előrajzolják a himzést. A munka legnagyobb része lapos himzésből áll, csupán a szárazakat varrják szálöltéssel. Matyó himzésein alapanyaga lehet vászon vagy klott, amit a nép is használ, de lehet posztó is. Himző fonálnak pedig használjunk mosó anyagra pamut fonalat,

szövet alapra pedig gyapjút vagy szűcsselymet. A nem valami finom és bolyhosodó műselymet ne használjuk, csak így lesz munkánk szép és eredeti népies.

Ma már országszerte ismert himzészajta lett a matyó. Azonban az annyira elterjedt, gyakran ízléstelenül tarka és műselyemmel varrt terítők nem igazi matyók. Ezek rendszerint vásári tömegárúk, melyeknek a mintái és színezése is elrontott. Küzdjünk ezek vásárlása ellen azzal, hogy ismer-tessük meg az eredeti munka szépségét és mintáit s készítsük azokat.

5. Általánosan kedvelt igen finom munka a rátét vagy vagdalásos is. Leginkább Nyitra vármegyében, a Rábaköz vidékén és Buzsákon foglalkoznak vele. A rátétnek több faja ismert. Legfinomabb, csipkeszerű hatást úgy érünk el vele, ha tüllre dolgozunk batiszttal. Ezzel a lenge munkával gyönyörű ágyterítőt, asztalterítőt, fehérnemű-díszet készíthetünk. Jó hatást érünk el úgy is, ha színes batisztra dolgozunk fehérrel, vagy fehérre színessel. Természetesen vastagabb anyagra is dolgozunk. Igen szép kerti abroszt és párnákat készíthetünk nyers vászonra piros vagy kék rádolgozással.

A munka egyszerű és könnyű, semmi különös öltés nem kell hozzá. Abból áll csupán, hogy a rátét anyag behajtott szélét apró öltéssel levarrjuk az alapanyaghoz. Egyetlen követelménye, hogy rendes, óvatos munkát végezzünk, hogy a minta szép vonalait el ne torzítsuk.

Hogy eddig nem igen alkalmazták asszonyaink lakásaikban a magyaros kézimunkákat, annak az oka, hogy nem ismerték. Igyekezzünk növekedéink és kiállításunk megtekintése által közkinccsé tenni ezen értékeket. Így ha lassan is, de előbb-utóbb sikerül majd a sokszor ízléstelen modern himzéseket és agyonmontírozott porfogó párnákat szebb, praktikus darabokkal kicseréltetni.

Jászladány.

Hegedűs Etelka.

— Az Eötvös-Alap Önszegélyző és Család-jóléti Osztálya módot ad minden szülőnek, hogy gyermekei számára megalapozott jövőt biztosíthasson!

Szemléltessünk

Gazdasági tárgyak módszeres tanítása szemlélet. Gazdálkodás, a természet munkájának irányítása. Gazdaságtan tanítása a természet ismertetése. Ismertetése az eszközöknek, melyek a természet munkáját irányítják.

Szemléltessük a természetből a tanítási egység célját, a szemlélet biztos ismeretekhez vezet. A természet nem áll mindenkor tárgyi egységeink tanításának szolgálatában. Amikor a tanítási egység szemléltetési anyagát a természet megadja, el kell tenni, gondosan őrizni, szükség esetén felhasználjuk tanításunk eredményesebbé tételére.

A háziasszony asztalát télen is változatosan rakja meg gyümölcscsel, mert befőzi vagy megaszalja.

A természet változatos tanítási anyagát a tanító is elkészítheti, hogy télen feltalálja tanulóinak. Elkészítheti szárítva, aszalva, esetleg nedvesen üvegekben is eltarthatja.

Akár szárazon, vagy nedvesen tesszük el készítményeinket, meg kell védeni az élősködők, baktériumok humifikáló munkájától. Erre a célra legjobbnak bizonyult a 40%-os formaldehyd. A formalinnak ez a higitása a legerősebb oldat. Maró mérge. Gőze, ha párolog a nyálkahártyákra, orra, szemre ingerlően hat, könnyeztet. A készítmények anyagát, bogarat, hernyót, petét, tojást, álkapcsot, fogsort, csontot, gyökeret, növényi vagy állati szervert rövidebb vagy hosszabb ideig maceráljuk 40%-os formaldehyd oldatában. 40%-os oldatban nem adhatjuk tanulóink kezébe a nedves készítményeket, mert maró mérge. Az eltartóhatóság követelményeinek teljesen megfelelő — az említett macerálás után — az 5—6%-os oldat. A higitott oldat maró hatása nem veszélyes tanulóinkra ha leejtik, vagy kezükben eltörlik a nyitott vagy zárt üveg. A macerálást addig végezhetjük, amíg a formalin eltartásra szánt tárgyunkból festő anyagokat, pigmenteket, ulorofillumot, krizofillumot ki nem old. Az oldatunk szinesedik, eltartásra szánt anyagunkat ki kell venni a formalinból, mert elváltozik. Ezután készítményünket mossuk tiszta 5—10%-os formalinos vízben, amíg róla leiszapolható anyagot kapunk. Készítményünket üveglapra kötjük festőanyagot nem engedő fonállal, vagy egyszerűen üvegbe rakjuk, 7—6%-os formalin oldattal felöntjük. Az üveget zárjuk, vagy pontosan az üvegre fekvő üveglappal takarjuk.

Nedves készítményeket alkohollal is szoktak eltenni. A klorofillum az alkoholban oldódik, ezért megzöldül az alkoholos lé.

Száraz készítményeket hosszabb ideig maceráljuk 40%-os formalin oldatban. Amikor készítményünk keresztülázott és már több formalint magába nem vesz, megszárazíthatjuk. A száraz anyag hamar abszorbeálja a formalint. Kitin burokkal védett bogarakba állatgyógyászati fecskendővel a fej, far és potroh mellett, esetleg a kloaka nyíláson keresztül fecskendezzünk be 40%-os formalint. Ez utóbbi eset legalkalmasabb az élő bogarak másodpercek alatt történő megölésére.

A gyorsan kimuló rovar nem kinlódik, magában kárt nem tesz, szárnyai, tapogatói, csápjai, lábai épek maradnak, nem törnek le.

Tojásokon vékony reszelővel, finom furóval alig észrevehető nyílást lehet vágni. A már említett fecskendő vékony tűjével a nyíláson keresztül a tojás tartalmának kiszívása könnyen megy. A tojást a fecskendő segítségével 40%-os formalinnal könnyű kiöblíteni. A tojásban bentmaradt kevés formalin megakadályozza a fehérjék bomlását, rothadást, bűdösödést. A tojáson vágott nyílást — porfestékkel megfelelően festett — gipsszel bedugjuk, eldolgozzuk.

Tartóssá tett szemléltetési anyagot ezután célszerű keretbe kell foglalni. Könnyen kezelhető fa-alapra, dobozba, üveglapra lehet erősíteni húrral, vagy dróttal. A húr tartós, de költséges. A drót oxidálódik, rozsdásodik, elenyészik. A keret a szemlélet követelményeinek megfelelő és lehetőleg csinos legyen. Érvényesülni kell a szemlélet anyagának. Hiba lenne világos tojást fehér dobozban elhelyezni. Fekete alapon érvényesül. A szemléltető eszközök feltalálásában irányadó a pedagógiai érdek, leleményesség.

Szemléltető gyűjteményt gondozni kell, mert a muzeum moly és egyéb rovarok, gombák, csunya pusztítást végeznek, természetesen a legszebb példányokat választják ki mohó étvágyuk kielégítésére. A szárazkészítményeket időnkint formalinos fürdőszéssel kezeljük.

Gyűjteménytárak iskoláink természettudományi jellegét kidomborítják. A megértetést és tanítást magasabb, tudományosabb értelmi színvonalra helyezik. Erre ma fokozott mértékben szükség van,

mert egyelőre az átmeneti időben mindennapos iskolába járó tanulókat oktattunk, ez magával hozza a tanuló magasabb értelmiségét. Reméljük a jövőben, az átmenet után iskoláink a nyolc elemi végzett tanulókat megfelelően felkészülve fogadják és adják meg agrár nemzetünk gyermekei részére

a gazdasági szakoktatást. Iskoláink megfelelő felkészültségük mellett néhány év múlva szervezeti és szakoktatási szempontokból így túlhaladhatják a téli gazdasági iskolák mai, nagyon eredményes munkásságát.

Békéscsaba

Kristóf András.

Néhány szó a gyakorlóterületekről

A gazdasági továbbképző népiskolák gyakorlóterületeiről a következőket mondja az ulasítás: „A gyakorlóterület sikeres kezelése igen fontos közérdek, mert a tanítással és neveléssel, a példátadó bemutatással, sokszor hasznot és jövedelmet adó kiváncsival, általában pedig iskola és a tanerők tekintélyével van szoros összefüggésben.”

Kétségtelenül igaz, kiváltképpen ma a gyakorlati tanítás és minőségtermelés időszakában. A szép tantervi cél azonban a gyakorlatban alaposan elszikkad. Nem a tanerők hozzá nem értésén, hanem a mostoha körülmények miatt. A legtöbb községben ugyanis a leghasznavetlenebb területen jelölik ki, igen sokszor az iskolától távol a gyakorló területet. Van ebben bizonyos kajánság is, „mutassák meg a tanítók, mit tudnak”. Felszántatásukról a község nem gondoskodik, trágyát csak a madaraktól kapnak. Így azután nem is csoda, ha egy-két évi meddő küzdelem után megadja a tanító magát és sorsára bizza az egész területet.

Hiába készíti el a legfényesebb üzemttervet, a mostoha viszonyok miatt az keresztülvihetetlen, mert hisz a heti 3 gazdasági óra kevés a kert rendben-tartására, különösen akkor, ha mint az idén is későn tavaszodik. A sürgős munkák elvégzésére a nagy munkák idején napszámost nem tud fogadni, feles művelőt pedig a rosszfekvésű és elhanyagolt földre nem kap. Anyagiakkal, tartalékalappal nem rendelkezik, így azután a „példát adó bemutatás” sem lehet az, amit a tantervi cél megkíván az iskolától és tanítóktól.

A baj gyökeres orvoslására két mód kínálkozik. Az egyik a nehezebben keresztülvihető, a megfelelő anyagi alap létesítése az elinduláshoz, a költségvetés keretében, a másik, amelyik talán szociális célokat is szolgálna, az iskolaszolgák kötelező bevonása a gyakorlóterületén folyó munkába, oly módon, hogy a termésnek bizonyos hányadát ez kapja a nyújtott munkateljesítményének arányában.

A faiskolák létesítésének is ezer akadálya van, hisz vannak helyek, hol a már meglévő faiskolákat egyszerűen kiirtották, mint fertőzöttet. Új faiskolák létesítéséről nem gondoskodtak, így ma az a helyzet, hogy a helyes faápolást és a fakezelést nincs módjában gyakorlatilag megtanulni a legtöbb községben a jövőendő gazdának. Ez pedig nemzet érdek, amit felesleges is magyarázni. Szerény véleményem szerint igen-igen fontos lenne a gyakorlóterületek és a vele összefüggő problémákkal való foglalkozás azért is, hogy ezen igen fontos nemzeti és gazdasági érdek ténylegesen a cél szolgálatába állíttassék.

Tóth Nándor.

A szatymazi iskolánál

3 db

tenyészképes, kifogástalan

Berkshire kan

eladó

H I R E K

— **Eljegyzés.** Cserey Sarolta gazd. szaktanítónő és Börtsök Zoltán gazd. szaktanító Sarkodon tartották eljegyzésüket. A legjobbakat kívánjuk!

— **Áthelyezés, igazgatói megbízás.** A VKM f. év február 26-án kelt 59.654 sz. rendeletével Andor Ferenc igazgatót Kapuvárra helyezte, a jászladányi mezőgazdasági népiskola igazgatói teendőinek ellátásával pedig egyidejűleg Bakos Ferenc gazd. szaktanítót bizta meg.

— **Egy kis statisztika az 1937–38. évi adatokból.** A trianoni hazában 6899 mindennapos iskola működik. 20,149 tanítója 963,087 tanulókat oktat. Egy tanítóra 47 tanuló jut. Továbbképző népiskola 4437, gazdasági irányú 1303 van. 299,321 tanulókat 10,585 tanító oktat. Átlag egyre 28 jut. Az iparostanonc iskolákba járó 56,643 tanuló 2237-en oktatották, átlagosan 25 tanulóval. A 397 polgári iskola 4124 tanárral rendelkezik, tanulólétszámuk 93,561. Átlagos tanulószerződés 22. Fiu középiskolánk 126 van, 2478 tanárral és 53,583 tanulóval. Egy tanárra jut 21 növendék. A 28 kereskedőtanonc iskola 2893 tanulóval 18-as átlagszámmal 154-en oktatották. Leány középiskola 47 működik az országban 1010 tanárral és 16,410 tanulóval. Átlagszám 16. Tanító és tanítónőképző intézetek száma 55. Ezekben 857 tanár 8336 növendéket, átlag 9-et oktatott. Mezőgazdasági népiskoláinkban 19,119 tanuló 216 gazd. szaktanító (nő) oktat. Egyre jutott 88 tanuló.

— **Érdekes számok a földrajz oktatással kapcsolatosan.** A Felvidékkel és Kárpátaljával megnagyobbodott ország területe 117,146 négyzetkilométer azaz 18.263,080 kat. hold. Lakóinak száma 10.817,286. Népsűrűség négyzetkilométerenként 87,1 lélek. Törvényhatósági joggal felruházott városunk van 14, megyei városunk 50, nagyközségünk 1149; kisközségeink száma 3454. Összesen: 4667. Járás van 184. A lakosok évenként átlag fogyasztottak búzából 172, rozsból 74, cukorból 13,56 kgt; borból 30-38, petroleumból 8,02 liter t; kávéból fejenként 23 dekát és teából csak 27 g.-ot.

— **„Korforduló” Kovrig Béla legújabb könyve.** A husvéti könyvpiacon kivételes érdeklődés fogadta Kovrig Béla társadalompolitikai tanul-

mányainak kiadását, melyben a kiváló szak- és közíró az európai népek világnézeti életformáinak államrendszerű kialakításának történelmi és gyakorlati ismertetését nyújtja. A vastkos, finom kiállítású könyv találó címe „Korforduló”. Bemutatja a mai európai ember gazdasági, szociális, kulturális törekvéseit és azoknak okait, a türelmetlen sóvárgást a gyökeres reformok után. Nem pusztán tudományos elmélyedés, hanem élvezetes, gyakorlati magyarázása a mai idők eseményeinek. Valóságos izgalmas regény mindenki számára.

— **Ötéves munkatervet dolgozott ki a Községek Kongresszusa.** A Községek III. Országos Kongresszusa, amelyet országsszerte igen nagy várakozás előzött meg, március hó 7. és 8-án folyt le Budapesten ünnepélyes külsőségek és megkapó siker mellett. A Kongresszus tanácskozásait Mayer János ny. miniszter nyitotta meg és a Kongresszus közönségének viharos lelkesedése közben hódolattal emlékezett meg a Kormányzó ur országjárásának húsz esztendő évfordulójáról. Schandl Károly dr. a Kongresszus helyettes elnöke, a tanácskozások anyagát ismertette, amely alkalmas arra, hogy a most következő öt esztendőt foglalkoztassa a szönyegen lévő problémák megvalósításával. A megnyitó ülés legkiemelkedőbb eseménye Teleki Pál gróf miniszterelnök háromnegyedórás beszéde volt, amelyben méltatta a magyar gazdaságban rejülő nemzeti erőforrásokat, kifejezésre juttatta azt a sziklaszilárd meggyőződését, hogy a falusi lakosság megerősítése érdekében mindent elkövessünk, végül hangoztatta, hogy a gazdaság nyugalmával, hitével és biztonságérzetével kell átmentenie a nemzetet a mai nyugtalan korszakban. A Kongresszus résztvevői szünni nem akaró ünnepelésben részesítették a miniszterelnököt beszéde befejeztével.

— **A XII. Szegedi Ipari Vásárt június 1–9 között rendezik meg a szegedi és délvidéki iparosság.** A vásár növekedése fokozatos fejlődést mutat, mert az idén az eddigi jelentkezőkre való tekintettel ismét nagyobbítani kell a vásár területét. A MÁV és a helyi érdekű vasutak 50%-os utazási kedvezményt biztosítottak a vásár ideje alkalmából a Szegedre utazók részére. továbbá számos filléresvonal beállítása könnyíti meg a Szegedre való utazást. Ugyanezt a félárú utazási kedvezményt a jugoszláv hatóságok is biztosítják vonalaikon. A vásáron kiállítani szándékozók jelentkezése már folyik. Mindenirányu felvilágosítást megad a vásár irodája: Szeged, Horváth Mihály utca 3, telefon: 14–15.

— A gyöngyösi áll. mezőgazdasági népiskolánál megrendelhetők nemes hazai I. o. szőlőoltványok az alábbi áron: Riparia alanyon 12 f, berlandieri Teleki 8. B. alanyon 15 f. darabonkinti áron, Fehér és piros sasza, Csabagyöngye, passatutti, olasz rizling, mézesfehér, ezerjő, szlanka menka. Riparian 14 f, berl. T. 8. B. alanyon 17 f. Kecsecsecsü, furmint és kadarka. Riparian 16 f, berl. T. 8. B. alanyon 19 f. Szőlőskertek királynője, Erzsébet királyné eml., Mathiasz Jánosné, Kecskemét virága, Genovai zamatos. Berlandieri T. 8. B. alanyon 25 f, Afus-Ali. Amerikai alanyok: 1 éves gyökeres I. o. riparia portalis drb-kint 6 f, berlandieri Teleki 8. B. 7 f. A szállítást csak utánvétel mellett eszközöljük. Kérjük nb. megrendelését.

A lap kiadásáért felel: Pigniczky Ferenc elnök, Szekszárd. Kiadótulajdonos: Gazd. Szaktanítók Orsz. Egy., Szekszárd. Előfizetési díj: Egy évre 8— pengő. — Az előfizetési- és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Orsz. Egyesülete főpénztárának Kisújszállásra az 54.135. csekkzámlán küldendők. Megjelenik augusztus hó kivételével minden hó 1-én.

Szerkesztőség: Kiskunfélegyháza.

— Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják. —

Vesszősi József könyvnyomda, Kiskunfélegyháza
Nyomdaért felelős: Tóth Miklós üzemvezető. 1940—2552

A szerkesztő postája

Mindenkinek! A lakhelyváltozás bejelentése. (A lap mindenkinek megy a megadott címre, ha hónapok után jelentik be a változást, az alatt az előbbi címen kell reklamálni.)

Cikkírók! Minden jön sorba, ha valami ki marad, a következő számba jön. Az aktuálisak előnyben.

Iskolák! Az iskola előfizetéseként kapott lap-számok könyvtári tárgyak lévén, évvégén több iskola az időközben elkallódott számokat újból kéri a szerkesztőségtől. Mivel fölös lappéldányok csak igen kis számmal állanak rendelkezésre, ajánlatos a havi számokat megőrizni.

B. B! A cenzura óvatossága folytán az egyébként tanulságos és élvezetes cikk nem közölhető, de szerkesztőségi irattárunkban marad.

B. G. Balmazújváros! A III. leányosztály részére feltétlenül kérjük a vázlatot, hogy a múltban közölt I—III. fiúosztályéhoz hasonlóan kerek egész legyen.

Főpénztári kimutatás az egyesületi tagok jelenleg fennálló tartozásairól, 1940. évi március 16.-i zárlattal. A névsorban nem szereplőknek tartozásuk ezidőszertint nincs.

Alexy Pál	P 10:60	Korompayné Nagy I.	4 40	Sebőkne Kontsek K.	8:84
Ambrusné Zádory M.	3:13	Kovács Károly	10 60	Siha József	14:28
Ábrányi Ilona	3:60	Kócánné Bachó A.	13 60	Somlyay Kálmán	4:90
Bakos Ferenc	5:10	Kövesdyné Kovács F.	22:70	Somlayné Zilahy E.	8:55
Bartos Irén	10:60	Krafcsik Gábor	10 60	Schédáné Kalmár M.	10:60
Báthor Margit	3:60	Kristófné Pauliny M.	10 60	Szabó Sarolta	28:60
Benke Ferenc	14—	Kuptics Anna	2—	Szabó Sándor	14:50
Boros Mihály	0 40	Kuruczne Domján E.	5:60	Szalay Rózsa	5:30
Bors Ignácz	22:42	László Alice	10:60	Szendy István	2:20
Braun Ágoston	6 60	László Béla	10 60	Szigeti Mária	10 60
Dr CsicsáknéSzomolányi M.	10 60	Lévay Ilona	78 50	Tarnay Mária	12—
Deák Katalin	10 60	Marcy Tivadar	10:60	Ticska Izabella	30:60
Esztergyálos Margit	10 60	Mayherr Mária	5 40	Timárné Trajcsik I.	3:60
Dr. Égetőné Zádor M.	3 40	v. Mártha Gábor	10 60	Dr. Topálné Koblenz T.	75:38
Fábián Miklós	10 60	v. Márháné Paulik I.	1'80	Tőrekyné Simó A.	29:80
Fáth Imre	6:30	Márton Lajos	34:50	Vargha Edit	20 60
Gadácsy Margit	3:60	Miklós Gergely	7:40	Várnay Ilona	2:20
Gáspár János	1—	Miklósne Rakolczay M.	5—	Vásárhelyi Sándor	10:60
Gáspár László	3—	Molnár Ferenc	0:40	Végh József	19—
Gámán Rózsa	6 30	Molnárné Kárpáthy P.	14 40	Véghné Molnár K.	23 80
Hegedűs Etelka	5:10	Molnárné Kovács M.	18 60	Westsik Károly	6 30
Helyes Erzsébet	3:10	Medveckyné Szabó I	5 40	Würtzné Ruber K.	2:40
Dr. Horváthné Kovács F.	28:71	Molnár Sándor	10:60	Uzony Anna	10:60
Igonda János	14:70	Nagy Izabella	5—	v. Zentay Rezső	15:08
Iloncay Mária	15—	Nagy Sándor	0:60	Zsilákné Kayos E.	3:60
Illy Irma	10 60	Nádaskayné Padala J.	10:60		
Juhász József	10 60	Nárayné Horváth E.	28:19		
Kádár Kálmán	2:40	O'Egán Aloizia	10 60		
özv. Kántorné Metzker B.	18 60	özv. Pápayné Fekete J.	91:67		
Király Ferenc	5:35	Rátné Gyulay J.	10 60		

Kisújszállás, 1940. március 16.

Vrannay Kálmán sk.
főpénztáros.